

TER BESLISSING

Aan

minister

**Directie Directe
Belastingen**

Inlichtingen

T 070
F 070
@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum
8 januari 2020

Notitienummer
2019-0000203883

Auteur

Van

Kopie aan

Bijlagen

2

notitie

Herstelbetalingen KGB uitzonderen voor
vermogenstoetsen

Aanleiding

Bij de behandeling in de Eerste Kamer van het wetsvoorstel ter verhoging van de inkomensgrens van het kindgebonden budget voor paren is ook de herstelactie van het kindgebonden budget (KGB) aan de orde gekomen. Via deze actie ontvangen ca. 240.000 toeslaggerechtigden over de jaren 2013-2017 een herstelbetaling van KGB omdat die destijds ten onrechte niet automatisch aan hen is toegekend.

In een brief aan de staatssecretaris van SZW dringt een aantal leden van de commissie SZW erop aan om de nabetalingen van het KGB die plaats vinden in het kader van deze herstelactie aan te merken als 'bijzonder vermogen' en buiten beschouwing te laten als vermogen voor de vermogenstoetsen van de toeslagen. Zij wijzen in dit verband ook op de vele uitzonderingen die in het verleden zijn gemaakt. Ambtelijk SZW is van mening dat aan dit verzoek gehoor zou moeten worden gegeven.

In deze notitie wordt u gevraagd hierover een beslissing te nemen (beslispunt 1). Voorts wordt u een beslispunt voorgelegd met betrekking tot het niet-verrekenen van herstelbetalingen (beslispunt 2) en een beslispunt met betrekking tot de te versturen brieven aan de Eerste Kamer en Tweede Kamer over de voortgang van de herstelactie (beslispunt 3).

Beslispunt 1

Met betrekking tot de reactie op het verzoek van de EK willen we u de keuze uit 2 varianten voorleggen:

1. Een reactie waarin u aangeeft een uitzondering te zullen gaan maken voor de herstelbetalingen KGB over de jaren 2013-2017. Als u dat wil toezeggen, wilt u dat dan voor alle herstelbetalingen of voor herstelbetalingen vanaf een bepaalde omvang, bijvoorbeeld vanaf € 5000?
2. Een reactie met de strekking dat u conform de eerder ingenomen beleidslijn voor de herstelbetalingen KGB geen nieuwe uitzondering wil maken voor 'bijzonder vermogen' vanwege de aard en omvang van de herstelbetalingen

Advies:

U kunt ervoor kiezen om de eerder ingenomen beleidslijn om voor de vermogenstoetsen van de toeslagen geen uitzonderingen meer te maken voor

'bijzonder vermogen' los te laten als u een gebaar wil maken gegeven de huidige situatie rondom toeslagen. Als u een uitzondering wil maken dan zou die bij voorkeur wel een tijdelijk karakter moeten hebben: voor de duur van een jaar.

Toelichting

Kern

- Het maken van een uitzondering heeft beperkte budgettaire gevolgen¹ en is uitvoerbaar. Een drempel van € 5000 zou het aantal gevallen waarin een beroep op een uitzondering kan worden gedaan verminderen en de uitvoerbaarheid vergemakkelijken. Anderzijds kan het dan nog steeds voorkomen dat mensen hun recht op toeslag verliezen als gevolg van de herstelbetaling. Als u een uitzondering wil maken voor de herstelbetalingen KGB dan ligt het voor de hand die te beperken tot de jaren 2013-2017 waarin herstel met terugwerkende kracht plaats vindt.
- Om de herstelbetalingen KGB als bijzonder vermogen aan te merken is een aanpassing van de Uitvoeringsregeling Awir nodig die pas volgend jaar hoeft plaats te vinden. Ons advies zou zijn om de uitzondering tijdelijk te maken en slechts voor de duur van 1 toeslagjaar te laten gelden.
- Het niet maken van een uitzondering past bij de beleidslijn die de laatste jaren is ingezet met het doel om de uitvoering van het uitvoeringsproces niet verder te compliceren.

Algemeen

De herstelactie KGB heeft betrekking op ongeveer 240.000 toeslaggerechtigden die een nabetaling krijgen van gemiddeld € 880 (excl. rente). Voor ca. de helft van de mensen is de nabetaling inmiddels uitgevoerd. De resterende groep ontvangt de nabetaling in de loop van 2020. Meer specifiek gaat het om de volgende herstelbetalingen per categorie.

Herstelbetalingen uitgesplitst naar categorieën

Recht op nabetaling tot een bedrag

Onder € 1000,- circa 146.000 personen

Tussen de € 1000,- en € 2500,- circa 55.000 personen

Tussen de € 2500,- en € 5.000,- circa 26.000 personen

Tussen de € 5.000,- en € 10.000,- circa 14.000 personen

Tussen de € 10.000,- en € 15.000,- circa 5.000 personen

Meer dan € 15.000,- circa 2.500 personen

Een gevolg van de nabetaling kan zijn dat de betreffende ouders als gevolg daarvan op de peildatum 1 januari van het toeslagjaar een hogere box 3-grondslag gaan krijgen en daardoor de grens van de vermogenstoets passeren die geldt voor huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget. Hun recht op deze toeslagen zou daardoor vervallen. De grens van de vermogenstoets voor de huurtoeslag is even hoog als het heffingvrije vermogen van box 3, te weten € 30.846 in 2020 (voor partners het dubbele). Voor de zorgtoeslag en kindgebonden budget is deze grens € 116.613 in 2020 (voor partners € 147.459). Volgens een globale raming zouden in totaal circa 600 huishoudens potentieel ermee te maken kunnen krijgen dat de herstelbetaling leidt tot overschrijding van de grens van de vermogenstoetsen.

Eerder ingenomen beleidslijn in de TK

Bij de behandeling van het wetsvoorstel van SZW in de Tweede Kamer is de herstelactie KGB ook uitgebreid aan de orde gekomen. Daar is toen expliciet aangegeven dat de nabetaling wel meetelt voor de box 3-grondslag en dat, om

¹ Met BZK vindt nog overleg plaats of voor de extra huurtoeslaguitgaven (raming € 600.000) budgettaire dekking nodig is

nadelige gevolgen voor de vermogenstoetsen te voorkomen, ervoor is gekozen om de uitbetaling niet vlak voor de peildatum 1 januari 2020 te laten plaats vinden maar verspreid over de periode in de maanden ervoor en later in het jaar 2020. Door de Tweede Kamer is verder niet aangedrongen op het maken van een uitzondering.

Maken van een uitzondering is volgens de EK wenselijk

Een aantal leden van commissie SZW van de Eerste Kamer vraagt nu dus wel om een uitzondering voor de herstelbetalingen KGB met betrekking tot de vermogenstoetsen. Zij wijzen in dit verband op artikel 9 van de Uitvoeringsregeling Awir waarin in de afgelopen jaren de nodige uitzonderingen in de sfeer van de vermogenstoetsen van de toeslagen zijn gemaakt voor 'bijzonder vermogen'. Het gaat hierbij om een eenmalige financiële tegemoetkomingen en schadevergoedingen die werden verstrekt in schrijnende situaties. De betreffende brief van de Eerste Kamer is bij deze notitie gevoegd als bijlage 1. De Eerste Kamer noemt als voorbeeld de tegemoetkomingsregeling van SZW voor asbestslachtoffers en concludeert dat het juridisch-technisch in ieder geval mogelijk is een uitzondering te regelen.

Een uitzondering maken?

Gelet op het feit dat er sprake is geweest van een 'fout' van de Belastingdienst bij de implementatie van de Wet op het kindgebonden budget die aanleiding heeft gegeven tot de herstelbetalingen, is er op zich een goede reden om voor deze gevallen een uitzondering te gaan maken. We zijn dan immers zelf veroorzaker van de eventuele 'gevolgschade' van deze betalingen voor het recht op toeslagen`

Het maken van een uitzondering is op zich uitvoerbaar en heeft slechts beperkte budgettaire effecten. Als u daarvoor kiest heeft het de voorkeur om er een tijdelijke uitzondering voor de duur van 1 jaar van te maken.

Dat zou betekenen dat nabetalingen die in 2019 zijn gedaan op verzoek van de toeslaggerechtigde buiten beschouwing blijven voor de toepassing van de vermogenstoets over het toeslagjaar 2020. Nabetalingen die in 2020 plaats vinden zouden dan op verzoek buiten beschouwing blijven voor de toepassing van de vermogenstoets over het toeslagjaar 2021.

De hiervoor benodigde aanpassing van de Uitvoeringsregeling Awir zou uiterlijk eind 2020 doorgevoerd moeten worden omdat de eerste verzoeken pas in de loop van 2021 gedaan zullen worden.

Beleidslijn was: geen uitzonderingen meer voor de vermogenstoetsen in de UR Awir

De afgelopen tijd is de beleidsmatige inzet geweest om geen nieuwe uitzonderingen meer te willen toevoegen aan de bestaande lijst met uitzonderingen in de UR Awir teneinde het uitvoeringsproces van de Belastingdienst te ontzien. Dat heeft ertoe geleid dat het maken van uitzonderingen in de sfeer van de toeslagen voor schadevergoedingen ivm de aardgaswinning, letselschadevergoedingen en de tegemoetkomingen in het kader van de Q-koorts achterwege zijn gebleven.

Overigens voorziet de compensatieregeling voor de CAF11-ouders wel in een aanvullende compensatie voor eventueel verlies aan toeslagen door overschrijding van de grens voor de vermogenstoets als gevolg van de compensatie.

Aard en omvang van de herstelbetalingen KGB

De uitzonderingen die in het verleden als 'bijzonder vermogen' zijn opgenomen in de UR Awir zijn qua aard en omvang niet te vergelijken met de herstelbetalingen KGB. De uitzonderingen in de UR Awir betreffen relatief kleine groepen van mensen die vanwege het schrijnende karakter van de situatie waarin zij verkeerden op morele gronden een financiële tegemoetkoming/vergoeding ontvingen. De compensatieregeling voor asbestslachtoffers is daar een sprekend voorbeeld van.

De herstelbetalingen KGB zijn van een heel andere orde. In de eerste plaats vanwege de omvang (240.000 gerechtigden). In de tweede plaats vanwege het feit dat het hier gaat om een nabetaling van KGB aan mensen die daar volgens de toeslagenwetgeving recht op hebben. Weliswaar als gevolg van een 'fout' van de Belastingdienst, maar niet zo zeer vanwege het schrijnende situatie waarin de mensen verkeren. In die zin zou het wel verdedigbaar zijn om de herstelbetalingen niet uit te zonderen of alleen maar uit te zonderen voor zover het gaat om herstelbetalingen die een bedrag van € 5000 te boven gaan.

Beslispunt 2. Herstelbetalingen en verrekenen

Stemt u definitief in met het *niet* verrekenen van de herstelbetalingen KGB met openstaande toeslagschulden?

Toelichting

In oktober jl. heeft de staatssecretaris aangegeven de uitbetalingen in het kader van de herstelbetaling KGB niet te willen verrekenen met openstaande toeslagschulden. Omdat de motie Leijten en Kwint (35 010, nr. 22) met het verzoek om niet te verrekenen bij de herstelbetalingen KGB, anders dan verwacht, niet meer op korte termijn in stemming komt, vragen we u akkoord te gaan om het niet verrekenen bij de herstelactie per januari 2020 toe te passen. De groep die in aanmerking komt voor (niet) verrekenen is tot nu toe apart gehouden omdat er onduidelijkheid was of het wel of niet verrekenen². Nu er duidelijkheid is, willen we deze ouders niet langer apart houden en laten wachten op hun herstelbetaling.

Beslispunt 3. Brief aan de Eerste en Tweede Kamer

Stemt u in met de tekst van de te versturen brieven aan de Eerste Kamer resp. de Tweede Kamer zoals opgenomen in de bijlage 2 bij deze notitie?

Toelichting

In beide brieven informeren stas van Ark en u de Kamers over de voortgang van de herstelbetalingen KGB. De brieven zijn nagenoeg gelijklopend. In de brief aan de EK wordt echter ook expliciet ingegaan op het maken van een uitzondering voor de vermogenstoetsen. In de tekst van de brieven (door SZW opgesteld) wordt er vooralsnog van uitgegaan dat u

- a. instemt met maken van een uitzondering voor de vermogenstoetsen en
- b. definitief instemt met het niet-verrekenen.

Als u daaromtrent een andere beslissing wil nemen zal de tekst van de brieven uiteraard worden aangepast en opnieuw aan u worden voorgelegd.

² Gaat om een groep van ca. 20.000 mensen. Budgettair gaat het om het mislopen van een incidentele meevaller van circa € 20 mln. Hiervoor is akkoord van SZW.